

RELATIONSHIP BETWEEN THE BOARD OF INVESTMENT AND ECONOMIC GROWTH IN THE EASTERN SEABOARD OF THAILAND

Thamolwan CHAROENPHOLPHANICH¹ and Sirikwan JAROENWIRIYAKUL²

1 Faculty of Economic Sriracha, Kasetsart University at Sriracha Campus, Thailand;
thamolwan.char@ku.th (Corresponding Author)

2 Faculty of Economic Sriracha, Kasetsart University at Sriracha Campus, Thailand.

ARTICLE HISTORY

Received: 2 June 2023

Revised: 21 June 2023

Published: 3 July 2023

ABSTRACT

The purpose of this research was to analyze the relationship between the board of investment of Thailand and economic growth in the eastern seaboard of Thailand. A total of 8 provinces in the eastern region (Chonburi, Rayong, Chachoengsao, Chanthaburi, Prachinburi, Trat, Sa Kaeo and Nakhon Nayok) were studied by using secondary data. The Board of Investment of Thailand and The Office of the National Economic and Social Development Board since 2017-2021, a total of 40 data. Fixed effect model is an econometric instrument. The result of the analysis shows up the factors that influencing economic growth in the eastern region of 8 provinces were tax exempt value of companies that received investment promotion and the exchange rate by the tax-exempt value of the promoted company. There is an inverse relationship with gross provincial product per capita. The exchange rate had a significant relationship with the gross provincial product per capita at 0.05 significant level, Expenses for sales Administrative and other expenditures of promoted companies. Investment values of promoted companies in the eastern region Export values of promoted companies. The value of imported raw materials of promoted companies, wage rate and inflation rate show that there are not statistically significant.

Keywords: Economic growth, Macroeconomic factors.

CITATION INFORMATION: Charoenpholphanich, T., & Jaroenwiriyaikul, S. (2023). Relationship Between The board of Investment and Economic Growth in The Eastern Seaboard of Thailand. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(7), 39

ความสัมพันธ์ของมาตรการส่งเสริมการลงทุนกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกในประเทศไทย

ธมลวรรณ เจริญผลพานิช¹ และ ศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล²

1 คณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต ศรีราชา; thamolwan.char@ku.th
(ผู้ประพันธ์บทความ)

2 คณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต ศรีราชา

บทคัดย่อ

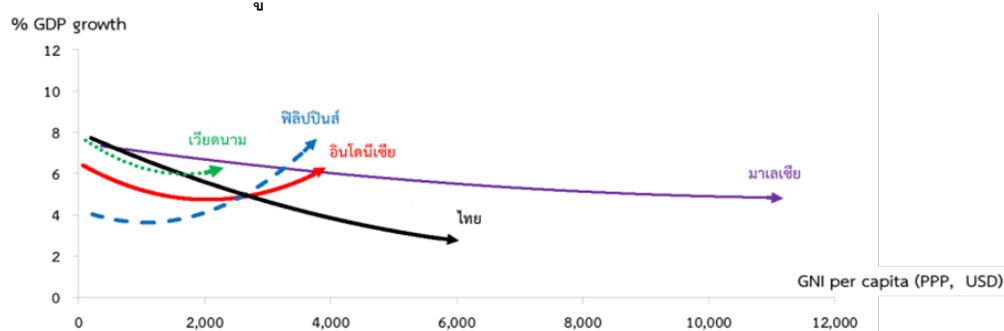
งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรการส่งเสริมการลงทุนกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกในประเทศไทย โดยศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคจากจังหวัดในภาคตะวันออกทั้งหมด 8 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ปราจีนบุรี ตราด สระแก้ว และนครนายก โดยใช้ข้อมูลทศนิยม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560-2564 รวม 40 ข้อมูล ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติ ด้วยแบบจำลอง Fixed Effect ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออกทั้งหมด 8 จังหวัด ได้แก่ มูลค่าภาษีที่ได้รับการยกเว้นของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน และอัตราแลกเปลี่ยนโดยมูลค่าภาษีที่ได้รับการยกเว้นของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดต่อหัว ในขณะที่เดียวกัน อัตราแลกเปลี่ยน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดต่อหัว อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ส่วนปัจจัย รายจ่ายในการขาย บริหารและรายจ่ายอื่นๆของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนมูลค่าการลงทุนของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออก มูลค่าการส่งออกของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน อัตราค่าจ้างแรงงานและอัตราเงินเฟ้อนั้นพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: คุณค่าของตราสินค้า, ส่วนประสมการตลาด, การตัดสินใจซื้อซ้ำ

ข้อมูลการอ้างอิง: ธมลวรรณ เจริญผลพานิช และศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล. (2566). ความสัมพันธ์ของมาตรการส่งเสริมการลงทุนกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกในประเทศไทย. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(7), 39

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีรายได้ปานกลาง จากข้อมูลเมื่อปี พ.ศ.2531 พบว่าความคาดหวังของประเทศไทยที่จะก้าวขึ้นสู่การเป็นเสี้ยวที่ 5 ของเอเชียต่อจากญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวันและสิงคโปร์ เพื่อเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ แต่ในปัจจุบันผลประกว่าประเทศไทยยังไม่ไปถึงสิ่งที่คาดหวังนั้นได้ อีกทั้งยังเจอวิกฤตอย่างน้อย 3 ครั้ง นับตั้งแต่วิกฤติต้มยำกุ้งในปี พ.ศ.2540 รวมถึงการได้รับผลกระทบจากวิกฤติซับไพร์ม ในปี พ.ศ.2551 และผลกระทบจากวิกฤติโควิด-19 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 จนกระทั่งปัจจุบัน โดยอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยเปรียบเทียบกับประเทศภูมิภาค แสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยและประเทศในภูมิภาค

การที่ประเทศไทยจะก้าวผ่านการเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาที่เผชิญกับสภาวะกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) มีกุญแจสำคัญของการพัฒนาคือการลงทุนที่มุ่งเน้นด้านนวัตกรรม การผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและการพัฒนาประสิทธิภาพแรงงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ นโยบายภาพรวมของไทยในปัจจุบัน นับว่าได้มีความพยายามที่จะมุ่งแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างและการให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านนวัตกรรม สะท้อนจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มีเป้าหมายหลักในการผลักดันโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ที่มุ่งเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ที่มุ่งเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการดำเนินยุทธศาสตร์สำคัญ เพื่อให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจชั้นนำและเมืองที่น่าอยู่ของเอเชีย ที่จะช่วยสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยปัจจุบันผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) ของภาคตะวันออกมีมูลค่าสูงที่สุดเมื่อเทียบกับทุกภาคในประเทศ แม้ว่าภาคตะวันออกจะมีเนื้อที่เล็กที่สุดในประเทศไทย แต่ภาคตะวันออกกลับเป็นภูมิภาคที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ของประเทศเนื่องจากมีแหล่งอุตสาหกรรม การคมนาคม การขนส่ง และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยหนึ่งในองค์กรที่ต้องดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นั่นคือสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment of Thailand: BOI)

ซึ่งศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 4 เป็นศูนย์ที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ 8 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ปราจีนบุรี ตราด สระแก้ว และนครนายก เป็นศูนย์ที่รองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การผลักดันโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ที่มุ่งเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย การให้สิทธิและประโยชน์ในการลงทุน การเสริมสร้างปัจจัยเกื้อหนุนต่อการลงทุน การส่งเสริมการลงทุนและการบริการลงทุน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ

ดังนั้นภูมิภาคภาคตะวันออกนั้นเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการใช้มาตรการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกระตุ้นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศการศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งหวังที่จะทราบถึงผลการสนับสนุน และหากภูมิภาคตะวันออกได้รับเอื้อสิทธิประโยชน์ต่างๆของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทาง

เศรษฐกิจของภาคตะวันออกอย่างไร จึงเป็นที่มาของการศึกษาค้นคว้าเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรการส่งเสริมการลงทุนกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้แก่ มูลค่าการนำเข้า ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุนเพิ่มขึ้นจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น (ณัฐธิดา ราชธิดา และวิภา ลีลาประเสริฐศิลป์, 2564) นอกจากนั้นยังมีผลกระทบของการบริโภค การออม และการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติของประเทศไทย ซึ่งการบริโภคและการลงทุนมีความสัมพันธ์ต่อรายได้ประชาชาติของประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากบริโภคและการลงทุนเป็นส่วนหนึ่งในองค์ประกอบของรายได้ประชาชาติ เมื่อระบบเศรษฐกิจมีการบริโภคเพิ่มขึ้นจะส่งผลทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นด้วย (พัชรี ชยากรโคภิต, 2563) นอกจากนั้นยังมีผลกระทบของประสิทธิภาพการวางแผนภาษีที่มีต่อศักยภาพทางการแข่งขันของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทย โดยประสิทธิภาพด้านการวางแผนภาษี ด้านการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี สูงสุด ด้านการปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น และด้านการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับศักยภาพทางการแข่งขัน (วราพร เปรมพาณิชย์กุล, 2563)

การศึกษาถึงผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในเคนยา นั้นมีปัจจัยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภาคโครงสร้างพื้นฐานมีผลกระทบเชิงบวกต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในเคนยา (Muhia John Gachunga, 2019) โดยสิทธิประโยชน์ทางภาษีกับผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินของธุรกิจผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ทำให้ธุรกิจได้รับผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินมากที่สุด คือการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล และควรเพิ่มการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ด้านการยกเว้นภาษีจากส่วนสูญเสียจากการผลิตที่ลดลง เพราะจะทำให้ภาคเอกชนได้รับผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และจะส่งผลให้ภาครัฐได้รับประโยชน์จากการยกเว้นภาษีจากส่วนสูญเสียจากการผลิตที่ลดลง (ลักษมี งามมีศรี, 2561)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในประเทศไทย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีที่ผ่านมา อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำโดยเฉลี่ย และอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ส่วนการใช้จ่ายของภาครัฐบาล และตัวแปรการเก็บภาษี มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม (ฐาณิดา โอชะพนม และฐิติวรรณ ศรีเจริญ, 2559) ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อเงินทุนไหลออกของการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ (Outward Foreign Direct Investment: OFDI) ของประเทศกำลังพัฒนา ได้แก่ Unemployment Rate, Exchange Rate มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับเงินทุนไหลออกของการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ (OFDI) แต่อย่างไรก็ตามทิศทางของความสัมพันธ์ยังคงเป็นไปตามที่คาดหวัง (พีระพัฒน์ เทพรักษ์, 2559) นอกจากนั้นเงินเพื่อมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ขณะที่การบริโภคของครัวเรือนมีทิศทางมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม (พัฒน์ จิรชนากิจ และอรุณี ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์, 2557)

สุดท้ายผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศผู้ลงทุน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย ระดับการเปิดประเทศของประเทศไทย อัตราแลกเปลี่ยน อัตราส่วนระหว่างอัตราดอกเบี้ยของประเทศผู้ลงทุนกับประเทศไทย และการเข้าร่วมเขตการค้าเสรี มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในขณะที่ระยะทางระหว่างประเทศผู้ลงทุนกับประเทศไทย ระดับความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย และวิกฤติเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (สมศักดิ์ โชติช่วง, 2557) จากผลการทบทวนวรรณกรรมจึงเป็นที่มาของการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยสรุปขอบเขตงานวิจัยได้ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

- 1) รายจ่ายในการขาย บริหารและรายจ่ายอื่นๆของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (C)
- 2) มูลค่าการลงทุนของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออก (I)
- 3) มูลค่าภาษีของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (G)
- 4) มูลค่าการส่งออกของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (X)
- 5) มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (M)
- 6) อัตราแลกเปลี่ยน (F)
- 7) อัตราค่าจ้างแรงงาน (L)
- 8) อัตราเงินเฟ้อ (FX)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดในภาคตะวันออก (GPP)

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series data) ซึ่งเป็นข้อมูลแบบอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560-พ.ศ.2564 รวมทั้งสิ้น 5 ปี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และด้วยการศึกษาในครั้งนี้ อาศัยข้อมูลแบบ Panel data ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดที่ทำการศึกษารวม 8 จังหวัดในช่วงระยะเวลา 5 ปี คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560-2564 รวมทั้งหมด 40 ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดแบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric model) (Gujarati, D.N., 2009) และในรูปแบบ Log-linear function ได้ดังนี้

1) แบบจำลอง Pooled Ordinary Least Square

$$\ln GPP_i = \alpha_i + \beta_1 C + \beta_2 I + \beta_3 G - \beta_4 X + \beta_5 M + \beta_6 F + \beta_7 L + \beta_8 FX + \varepsilon_i$$

ซึ่งความเหมาะสมของแบบจำลองนี้จะพิจารณาจากการทดสอบ Wald test ซึ่งมีการตั้งสมมติฐานดังนี้

$$H_0: \alpha_1 = \alpha_2 = \dots = \alpha_n = 0 \quad H_1: \alpha_1 \neq \alpha_2 \neq \dots \neq \alpha_n \neq 0$$

โดยที่ α_i คือจุดตัดแกนของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ในภาคตะวันออก ถ้าผลการทดสอบยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) แสดงว่า Pooled Ordinary Least Square เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล ถ้าหากผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) แสดงว่า Pooled Ordinary Least Square ไม่เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

2) แบบจำลอง Fixed Effect Model และแบบจำลอง Random Effect Model สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1) แบบจำลอง Fixed Effect Model

$$\ln GPP_i = \alpha_i + r_i D_t + \beta_1 C + \beta_2 I + \beta_3 G + \beta_4 X - \beta_5 M + \beta_6 F + \beta_7 L + \beta_8 FX + \varepsilon_i$$

ซึ่ง D_t คือตัวแปรหุ่น ใช้แทนข้อมูลทั้ง 8 จังหวัด

2.2) แบบจำลอง Random Effect Model

ซึ่งความเหมาะสมของแบบจำลองนี้ จะพิจารณาจากการทดสอบผ่านแบบจำลอง Random Effect Model โดยใช้ Hausman Test โดยมีการตั้งสมมติฐานดังนี้

$$\ln GPP_i = \alpha_i + \beta_1 C + \beta_2 I + \beta_3 G + \beta_4 X - \beta_5 M + \beta_6 F + \beta_7 L + \beta_8 FX + \mu_i$$

ซึ่งความเหมาะสมของแบบจำลองนี้ จะพิจารณาจากการทดสอบผ่านแบบจำลอง Random Effect Model โดยใช้ Hausman Test โดยมีการตั้งสมมติฐานดังนี้

$$H_0: E(\varepsilon_i \mu_{it}) = 0 \quad H_1: E(\varepsilon_i \mu_{it}) \neq 0$$

ถ้าผลการทดสอบยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) แสดงว่า Random Effect Model เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล แต่ถ้าผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) แสดงว่า Random Effect Model เป็นรูปแบบที่ไม่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษา จึงควรใช้ Fixed Effect Model ในการอธิบายผลการศึกษา

ผลการวิจัย

1) ผลสถิติเบื้องต้นของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยของเศรษฐกิจมหภาคที่มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 จังหวัด

ตารางที่ 1 สถิติเบื้องต้น

สถิติ	GPP (บาท)	C (ร้อยล้าน บาท)	I (ร้อยล้าน บาท)	G (ร้อยล้าน บาท)	X (บาท)	M (บาท)	F (ร้อยละ)	L (ร้อยละ)	FX (ร้อยละ)
ค่าเฉลี่ย	421,765.5	2,150	5,300	5,360	1,055,613	693,248	0.25	1.57	32.04
ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	346,049.4	20,200	10,900	28,400	1,674,493	1,030,416	1.68	2.33	1.01
ค่าสูงสุด	1,095,667	43,800	49,700	77,200	4,339,000	2,884,000	2.90	6.50	33.94
ค่าต่ำสุด	71,924	-41,500	-34.30	-54,000	2,395	368	5.60	-2.80	31.04

จากตารางที่ 1 นำเสนอข้อมูลทดสอบด้วยสถิติเบื้องต้นของข้อมูลที่น่าสนใจในการวิเคราะห์ พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (GPP) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 421,765.50 บาท รายจ่ายในการขายและรายจ่ายอื่นๆของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (C) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 215,000 ล้านบาท มูลค่าการลงทุนของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (I) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 530,000 ล้านบาท มูลค่าภาษีที่ได้รับการยกเว้นของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (G) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 536,000 ล้านบาท มูลค่าการส่งออกของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (X) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1,055,613 บาท มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (M) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 693,248.70 บาท อัตราแลกเปลี่ยน (F) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 0.25 ค่าจ้างแรงงาน (L) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 1.57 และตัวแปรอัตราเงินเฟ้อ (FX) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 32.04

2) ผลการทดสอบความนิ่ง (Stationary)

การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary) ทำการทดสอบโดย Unit root test เป็นการทดสอบข้อมูลที่น่าสนใจในการวิเคราะห์ โดยมีเงื่อนไขว่าข้อมูลอนุกรมเวลาที่น่าสนใจจะต้องมีค่าคงที่และไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา (อัครพงศ์, 2560)

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ด้วยวิธี Panel Data

ตัวแปร	ADF-Fisher Chi-Square	Prob.	Order of Integration	ผลการทดสอบ
GPP	13.61565	0.0029	Level	Stationary
C	25.2997	0.0000	Level	Stationary
I	36.3053	0.0000	Level	Stationary
G	22.6336	0.0000	Level	Stationary
X	21.1469	0.0002	Level	Stationary
M	25.4953	0.0022	Level	Stationary
F	20.7195	0.0000	Level	Stationary
L	26.2978	0.0000	Level	Stationary
FX	32.8871	0.0000	Level	Stationary

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล(Stationary) โดยตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทุกตัว มีคุณสมบัติความนิ่ง(Stationary) ที่ระดับ Level จึงสรุปได้ว่าข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาใช้หาความสัมพันธ์ด้วยสมการ (Multiple regression) ได้โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง (Spurious regression)

3) ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ

สำหรับผลทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ เพื่อพิจารณาว่าไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่า 0.8 หรือต่ำกว่า -0.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะไม่เกิดปัญหา Multicollinearity โดยผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ (Correlation Matrix)

ตัวแปร	GPP	C	I	G	X	M	F	L	FX
GPP	1								
C	0.076	1							
I	0.609	-0.054	1						
G	-0.130	0.063	-0.006	1					
X	0.335	0.045	0.237	0.237	1				
M	0.426	0.110	0.204	0.204	0.983	1			
F	0.326	0.447	0.179	0.179	0.196	0.240	1		
L	-0.013	0.072	0.051	0.051	-0.223	-0.208	0.230	1	
FX	0.116	0.333	-0.190	-0.190	0.051	0.067	-0.047	-0.136	1

จากตารางที่ 3 พบว่าตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันน้อยกว่า 0.8 แต่มีเพียงตัวแปรมูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (M) มีค่าเท่ากับ 0.983 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.8 จึงทำการทดสอบ Variance Inflation Factors (VIF) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ (Correlation Matrix) ด้วยวิธี Variance Inflation Factors (VIF)

	VALUE
VIFM	1.0984

โดยทั่วไปถ้าหากค่า VIF ที่คำนวณได้นั้นมีค่ามากกว่า 5 ขึ้นไป จะถือได้ว่าเกิดปัญหา Multicollinearity ที่รุนแรง ซึ่งจากการทดสอบในครั้งนี้พบว่าค่า VIF ของตัวแปรมูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (M) มีค่าเท่ากับ 1.0984 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 5 จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรมูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (M) ไม่ติดปัญหา Multicollinearity (อัครพงศ์, 2550)

4) ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีพานัล ผลการพิจารณาเลือกใช้การประมาณสมการถดถอยเพื่อพิจารณาเลือกกระหว่าง Pooled Regression Model เทียบกับ Fixed Regression Model เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีระยะเวลาที่จำกัดเพียง 5 ปี และมีจำนวนตัวแปรอิสระที่มากกว่า ดังนั้นแบบจำลอง Random Effect Model จึงไม่สามารถประมาณการได้ ผลการวิเคราะห์จึงสามารถสรุปได้เพียง 2 แบบจำลองนั่นคือแบบจำลอง Pooled Regression Model และแบบจำลอง Fixed Regression Model และจากการตรวจสอบด้วยวิธีเศรษฐมิติ ผ่านการทดสอบ Wald test และ Hausman Test แล้วพบว่า วิธีที่เหมาะสมในการอธิบายผลการศึกษา คือ วิธี Fixed Effect ซึ่งแสดงผลการศึกษาได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประมาณสมการถดถอยด้วยวิธี Panel

Panel data	Fixed Effect Model
Variable	Coefficient
C	11.88163***
C1	0.000000454
I	0.000000631
G	-0.000000875**
X	9.45
M	-4.36
F	0.011352***
L	0.009366
FX	0.018806
R-squared	0.9966
Adjusted R-squared	0.9925
Durbin-Watson stat	1.5282
F-statistic	243.1866

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรการส่งเสริมการลงทุนกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกในประเทศไทย จำนวน 8 จังหวัด โดยวัดจาก GPP ต่อหัว พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบ ได้แก่ มูลค่าภาษีที่ได้รับการยกเว้นและอัตราแลกเปลี่ยน ในขณะที่รายจ่ายในการขายและรายจ่ายอื่นๆ มูลค่าการลงทุนของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน มูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้า อัตราค่าจ้างแรงงาน และอัตราเงินเฟ้อ ไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตทาง

เศรษฐกิจไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้

1) รายจ่ายในการขายและรายจ่ายอื่นๆ (C) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัว ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และงานวิจัยของ (พัชรียาการโสภิต, 2563) แสดงให้เห็นว่าการใช้จ่าย (C) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัวเพิ่มขึ้น กล่าวคือ รายจ่ายในการขายและรายจ่ายอื่นๆ (C) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนภายในจังหวัดนั้นๆ ช่วยส่งเสริมให้การจ้างงาน และการค้าและการบริการ ภายในจังหวัดนั้นๆ เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดรายได้ภายในจังหวัดเพิ่มมากขึ้น เศรษฐกิจภายในจังหวัดเติบโตตามการใช้จ่าย (C) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในทิศทางเดียวกัน แต่มีความไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์ จิระนาทิจ และอรุณี ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์ (2557)

2) มูลค่าการลงทุน (I) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออกมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัว ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Muhia John Gachunga (2019), พีระพัฒน์ เทพรักษ์ (2559) และ ธเนศ วัฒนกุลและชนวัตร วัฒนละอพันธ์ (2559) แสดงให้เห็นว่ามูลค่าการลงทุน (I) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออก นั้นส่งผลให้เศรษฐกิจภายในภาคตะวันออกเจริญเติบโตในหลายๆ ด้านทั้งการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น ภาคบริการ โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม จึงทำให้เงินไหลเวียนภายในจังหวัดที่มีมูลค่าการลงทุน (I) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออกเพิ่มมากขึ้น

3) มูลค่าภาษีที่ได้รับการยกเว้น (G) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัว ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษมี งามมีศรี (2561) และ ฐานิญา โอชะพนม และฐิติวรรณ ศรีเจริญ (2559) แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลให้การส่งเสริมการลงทุนโดยการยกเว้นภาษีเพื่อเป็นการดึงดูดการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัวเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจทางอ้อมให้ภายในจังหวัดนั้นๆ มีมูลค่าการลงทุน (I) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออกเพิ่มมากขึ้น ถึงแม้ว่ารายได้ของรัฐบาลที่ควรจะได้จะต้องสูญเสียไป เมื่อเทียบกับมูลค่าการลงทุนที่จะเพิ่มขึ้นแล้วนั้นถือว่ามีความคุ้มค่าในการกระตุ้นการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติโดยการยกเว้นภาษีต่างๆ

4) มูลค่าการส่งออก (X) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และงานวิจัยของ ธเนศ วัฒนกุล และชนวัตร วัฒนละอพันธ์ (2559) แสดงให้เห็นว่า บริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนส่วนใหญ่เป็นบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย ภายใต้การได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยส่วนใหญ่จะต้องส่งออกสินค้าและบริการไปยังต่างประเทศตามเงื่อนไขของ BOI และเมื่อมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการนั้นเพิ่มสูงขึ้น ชี้เห็นถึงการอุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศสูงตามหรืออาจมีนักลงทุนเข้ามาลงทุนเพิ่มมากยิ่งขึ้นเช่นกัน

5) มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบ (M) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิยา ราชิสาร และวิณา ลีลาประเสริฐศิลป์ (2564) และ สุรางค์ บุญยะพงศ์ไชย (2562) แสดงให้เห็นว่า การนำเข้าวัตถุดิบ (M) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งส่งผลให้สินค้าและบริการภายในประเทศจะไม่ได้ถูกนำมาผลิตเพื่อการส่งออก หรือถูกโจมตีจากสินค้าจากต่างประเทศ ทำให้สินค้าชนิดนั้นๆ หายไปจากประเทศไทยและต้องอาศัยการนำเข้าเพียงทางเดียว ทำให้กระแสเงินในระบบเศรษฐกิจไหลออกไปยังต่างประเทศเกินกว่าที่ควรจะเป็น

6) อัตราแลกเปลี่ยน (F) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ โชติช่วง (2557) แสดงให้เห็นว่าอัตรา

แลกเปลี่ยน (F) มีทั้งการแข็งค่า และอ่อนค่า ซึ่งส่งผลทั้งภาคการลงทุน และภาคการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากจะต้องอ้างอิงจากอัตราแลกเปลี่ยน ในช่วงที่อัตราแลกเปลี่ยนอ่อนค่าจะส่งผลให้ภาคการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น และในขณะเดียวกันจะส่งผลต่อภาคการส่งออกสินค้าและบริการจะมีราคาที่สูงขึ้นจากเดิม

7) อัตราค่าจ้างแรงงาน (L) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานิญา โอชะพนม และฐิติวรรณ ศรีเจริญ (2559) แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ โชติช่วง (2557) แสดงให้เห็นว่าอัตราค่าจ้างแรงงานส่งผลต่อการบริโภคของภาคครัวเรือน เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นส่งผลให้อำนาจการใช้จ่ายของภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ภาคการผลิตจะทำการผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการมากยิ่งขึ้นตามอำนาจการซื้อ

8) อัตราเงินเฟ้อ (FX) ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานิญา โอชะพนม และฐิติวรรณ ศรีเจริญ (2559) และพัฒน จิรธนาภิก และอรุณี ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์ (2557) แสดงให้เห็นว่าการที่ระดับเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นแสดงถึงเศรษฐกิจที่กำลังร้อนแรง ซึ่งจะเป็นสิ่งจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการเข้ามาลงทุนนั้นจะส่งผลให้กระแสเงินในระบบเศรษฐกิจไหลเข้ามาในประเทศเพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรการส่งเสริมการลงทุนกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกในประเทศไทยโดยใช้วิธี Panel data ในครั้งนี้พบว่า Fixed Effect Model เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมที่สุดในการศึกษาครั้งนี้ จากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าความสัมพันธ์ของมาตรการส่งเสริมการลงทุนกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกในประเทศไทย ได้แก่ มูลค่าภาษีที่ได้รับการยกเว้น (G) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน และอัตราแลกเปลี่ยน (F) อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยมูลค่าภาษีที่ได้รับการยกเว้น (G) ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัว ในขณะที่อัตราแลกเปลี่ยน (F) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ต่อหัว แสดงให้เห็นว่ามาตรการส่งเสริมการลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทยให้เพิ่มมากขึ้น โดยมีการจัดสรรพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเพื่อรองรับการจัดตั้งฐานการผลิต ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และแรงงาน โดยเฉพาะในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ที่สามารถรองรับการขนส่งวัตถุดิบ สินค้าและบริการต่างๆ ได้เป็นอย่างดี โดยการศึกษาครั้งนี้ยังมีข้อบกพร่องในการใช้ข้อมูลย้อนหลังเพียง 5 ปี เนื่องจากข้อมูลการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเริ่มต้นจากปี พ.ศ.2560 จึงทำให้ศึกษาข้อมูลได้เพียงปี พ.ศ.2560-พ.ศ.2564 และไม่สามารถแยกรายจังหวัดได้จากการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีได้โดยตรง จึงต้องดำเนินการอ้างอิงกับเครื่องชี้เศรษฐกิจด้านอุปสงค์ในแต่ละจังหวัด ดังนั้นในการศึกษาครั้งถัดไปควรศึกษาหาข้อมูลที่สามารถแยกรายจังหวัดได้ชัดเจน เพื่อให้ข้อมูลที่นำมาศึกษานั้นคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด และมีความสอดคล้องกัน

เอกสารอ้างอิง

- ฐานิญา โอชะพนม และ ฐิติวรรณ ศรีเจริญ. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, 11(2), 75-88.
- ณัฐธิดา ราชธิดา และ วิภา ลีลาประเสริฐศิลป์. (2564). *ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเจริญเติบโตทางด้านการเศรษฐกิจของประเทศไทย*. สืบค้นจาก <http://www2.huso.tsu.ac.th/NCOM/husoicon2021fullPDF/202115133725-462.pdf>.

- ธเนศ วัฒนกุล และ ธนวัตร วัฒนละอนันท์. (2559). ปัจจัยทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(2), 75-91.
- พัชรีย์ ชยากรโคกิต. (2563). การศึกษาผลกระทบของการบริโภคการออมและการลงทุนในภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อรายได้ประชาชาติของประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์*, 9(2), 70-76.
- พัฒน จิรนาทิจ และ อรุณี ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเพื่อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ. (เอกสารนำเสนอในที่ประชุม). การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, อาคารพิมล กลกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น.
- พีระพัฒน์ เทพวิรัช. (2559). ปัจจัยการไหลออกของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาไปสู่ทั่วโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล. CMMU Digital Archive. <https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/2067>.
- ลักขม งามมีศรี. (2561). สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินของธุรกิจผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์; ฉบับพิเศษ*, 171-186.
- วราพร เปรมพาณิชย์กุล. (2563). ผลกระทบของประสิทธิภาพการวางแผนภาษีที่มีต่อศักยภาพการแข่งขันของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทย. *วารสารการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 9(2), 72-85.
- สมศักดิ์ โชติช่วง. (2557). ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 1(1), 55-65.
- สุรางค์ บุญยะพงศ์ไชย. (2562). การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยพิจารณาจากการลงทุนภาคเอกชน. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 8(1), 209-219.
- อัครพงศ์ อ้นทอง. (2550). *คู่มือการใช้โปรแกรม Eview เบื้องต้น: สำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- Gujarati, D. N. (2009). *Basic Econometrics*. (4th Ed.). India: Tata McGraw-Hill Education.
- Hsiang, H.L. & Dejphanomporn, P. (2018). Development of inward foreign direct investments in Thailand: Determinants, effects and implications. *Asian Economic and Financial Review*, 8(6), 717-732.
- Muhia John Gachunga. (2019). IMPACT OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT ON ECONOMIC GROWTH IN KENYA. *International Journal of Information Research and Review*, 6(2), 6161-6163.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2023 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).